

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Anita Sowińska

DGO-OP.050.24.2024.AK
3235884.12941156.10426616
Warszawa, 22-07-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na Interpelację Pani Posel Anny Wojciechowskiej oraz Pani Posel Marty Wcisło w sprawie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi tworzącej nowy system kaucyjny (K10INT2983), przedstawiam szczegółowe wyjaśnienia.

Aktualne przepisy nakazują pełny udział w systemie kaucyjnym (pobieranie i zwrot kaucji, zbieranie pustych opakowań i odpadów opakowaniowych) przedsiębiorcom prowadzącym jednostki handlu detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży powyżej 200 m². Przedsiębiorcy prowadzący mniejsze jednostki, którzy zainteresowani udziałem w systemie na analogicznych zasadach mają takie prawo. W takim wypadku mogą żądać od wybranego podmiotu reprezentującego zawarcia umowy określającej zasady zbierania i przekazywania opakowań i odpadów opakowaniowych oraz uzyskiwania związanego z tym finansowania. Ponadto, w ramach procedowanych obecnie zmian każdy z podmiotów reprezentujących będzie miał obowiązek zapewnienia w każdej gminie co najmniej jednego punktu odbierania od użytkowników końcowych opakowań i odpadów opakowaniowych objętych systemem kaucyjnym.

Projekt ustawy o zmianie ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (UD45), w zakresie systemu kaucyjnego, ma celu doprecyzowanie przepisów dotyczących wydawania, cofania i zmieniania zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego, które wydaje minister właściwy do spraw klimatu, na wniosek podmiotu reprezentującego (podmiotu, który będzie prowadził system kaucyjny). Prace nad projektem zostały zainicjowane w związku z pojawiającymi się wątpliwościami, czy obecne przepisy są wystarczające do zapewnienia planowego uruchomienia systemów kaucyjnych oraz rzetelnego ich prowadzenia. Widząc potrzebę wdrażania efektywnych metod zarządzania i nadzorowania realizacji projektów, istotnym jest zwiększenie roli koordynującej jaka przypadać powinna ministrowi. Mając na uwadze, że ustawa wymaga doprecyzowania, Ministerstwo przygotowało przepisy mające na celu zapewnienie aby system, który zostanie uruchomiony w 2025 r., był atrakcyjny i bezpieczny dla przedsiębiorców, przyjazny dla użytkowników i wyraźnie wpłynął na zmniejszenie problemu zaśmiecania. Obecnie uzgadniany projekt uwzględnia również część postulatów przedstawicieli branż zgłaszane w ramach spotkań konsultacyjnych organizowanych na początku 2024 r.

1. Czy możliwe jest wydłużenie terminu wprowadzenia systemu kaucyjnego do 1 stycznia 2026 r?

Na dzień opracowania niniejszej odpowiedzi do uruchomienia systemu kaucyjnego pozostało pół roku. Zarówno wprowadzający, jednostki handlowe jak i operatorzy systemów wkraczają właśnie w decydującą fazę przygotowań. Wprowadzanie w tym momencie jakichkolwiek przesunięć czy zmian dot. generalnych założeń systemu mogłoby negatywnie

odbić się na tych przedsiębiorcach, którzy już ponieśli nakłady finansowe, logistyczne, organizacyjne lub zaciągnęli zobowiązania kredytowe aby przygotować swoje jednostki do uruchomienia systemu o czasie. W świetle powyższego, nie jest planowane odsuwanie wejścia w życie całego systemu.

W odpowiedzi na obawy zgłaszane w tym zakresie przyjęto rozwiązanie polegające na przyjęciu istotnie niższej opłaty produktowej dla pierwszego roku obowiązywania systemu, co prawdopodobnie przełoży się na odpowiednio niższy wolumen opakowań i odpadów opakowaniowych w pierwszych miesiącach 2025 r.

2. Czy opakowania będą mogły być zgniatane, jeśli nie utrudni to ich przechowywania?

Zgodnie z art. 40j ust. 2 ustawy, wniosek podmiotu reprezentującego zawiera m.in. szczegółowy opis zasad odbioru opakowań i odpadów opakowaniowych. O ile zwrot opakowań za pomocą automatów wymagać będzie prowadzenia go na opakowaniach niezgniecionych, gdyż ułatwi to automatyczne odczytywanie informacji zawartych na oznakowaniu, to zbiórka ręczna może być przeprowadzona na opakowaniach w jakiś sposób uszkodzonych lub zgniecionych. Wszystkie szczegółowe wytyczne i rozwiązania logistyczne w tej kwestii będą określane przez operatorów systemu kaucyjnego.

3. Jak przechowywane oraz transportowane mają być opakowania po produktach mlecznych stanowiące realne zagrożenie sanitarne?

W odpowiedzi na apel branży oraz Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaproponowano w projekcie ustawy wyłączenie opakowań po produktach mlecznych z obowiązku objęcia systemem kaucyjnym. Uwaga taka została zgłoszona w czasie konsultacji przez 25 podmiotów oraz temat ten był omawiany na spotkaniu uzgodnieniowym z MRiRW, odwrotna propozycja została zgłoszona przez 4 podmioty – organizacje ekologiczne.

4. Czy opłata manipulacyjna będzie zróżnicowana względem sposobu zbiórki oraz powierzchni sklepu?

Każdy operator może samodzielnie zaprojektować zasady działania, w tym ogólną budowę systemu oraz sposób zarządzania nim, w szczególności sposoby rozliczeń pomiędzy operatorami i wprowadzającymi zaangażowanymi w dany system kaucyjny.

Umowy zawierane pomiędzy podmiotem reprezentującym a przedsiębiorcami prowadzącymi jednostki handlu detalicznego lub hurtowego, zgodnie z art. 44 ust. 8 ustawy, powinny zawierać w szczególności: zasady rozliczania kaucji oraz zasady zbierania i przekazywania opakowań i odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań. Wszystkie dodatkowe ustalenia będą wypracowywane przez operatorów wspólnie z jednostkami i zależą będą od stopnia włączenia danej jednostki w uczestnictwo w systemie kaucyjnym: czy w zakresie jedynie pobierania kaucji czy w zakresie zwracania kaucji oraz zbierania pustych opakowań i odpadów opakowaniowych (art. 44 ust. 1-3 ustawy). Każde ustalenie w zakresie rozwiązań organizacyjnych powinno być częścią umów zawieranych z operatorem systemu.

5. Kim są operatorzy, którzy mają ustalić zasady współpracy i podpisać umowę ze sklepem?

Prowadzenie systemu kaucyjnego, zgodnie z art. 40j ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 1658, z późn. zm.) (zwanej dalej „ustawą”), wymaga uzyskania zezwolenia wydawanego, w drodze decyzji, przez ministra właściwego do spraw klimatu, zwanego dalej „zezwoleнием na prowadzenie

systemu kaucyjnego”. Zezwolenie na prowadzenie systemu kaucyjnego wydaje się na wniosek podmiotu reprezentującego.

W oparciu o przyjęte przepisy udzielono trzech zezwoleń na prowadzenie systemu kaucyjnego. Pozytywne decyzje otrzymali operatorzy systemów: Krajowy System Kaucyjny ZWROTKA S.A. (<https://www.gov.pl/web/klimat/decyzja-ministra-klimatu-i-srodowiska-o-wydaniu-zezwolenia-dla-operatora-systemu-kaucyjnego>), „PolKa” Operator Systemu Kaucyjnego Not For Profit S.A (<https://www.gov.pl/web/klimat/decyzja-ministra-klimatu-i-srodowiska-o-wydaniu-zezwolenia-dla-drugiego-operatora-systemu-kaucyjnego>) oraz OK Operator Kaucyjny Spółka Akcyjna (informacja prasowa w przygotowaniu). Trzy kolejne postępowania są w toku.

6. Jaka będzie częstotliwość odbiorów odpadów?

Zgodnie z art. 40j ust. 2 ustawy, wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego zawiera m.in. określenie zasad odbioru opakowań i odpadów opakowaniowych (...), z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe, objętych systemem kaucyjnym oraz zasad przekazywania tych opakowań do ponownego użycia lub tych odpadów opakowaniowych do przetworzenia. Ustawa ta wprowadza jedynie ramy funkcjonowania systemu kaucyjnego, natomiast szczegółowe rozwiązania w zakresie organizacji i prowadzenia systemu, w tym również logistyki, harmonogramu i częstotliwości odbiorów opakowań i odpadów opakowaniowych będą określane przez operatorów systemu.

7. Czy możliwe są do wprowadzenia przepisy umożliwiające stopniowe wprowadzanie systemu kaucyjnego na kolejne frakcje (opakowania po mleku w drugiej kolejności)?

Rozszerzania systemu kaucyjnego o kolejne frakcje w dalszej przyszłości nie jest wykluczone, jednak na chwilę obecną nie toczą się prace w tym zakresie. Tematami najczęściej dyskutowanymi są: włączenie do systemu jednorazowych opakowań szklanych oraz szklanych opakowań standardowych (butelki różnego typu i słoiki). Postulaty w tym zakresie wymagają dalszych analiz dotyczących rodzaju opakowań, ich kształtu, oznakowania i procesów logistycznych.

Opakowania po napojach mlecznych zostaną całkowicie wyłączone z systemu.

8. Czy możliwe jest przededefiniowanie „opakowań podlegających systemowi kaucyjnemu” jako „niebędącymi odpadem”?

Puste opakowania wielokrotnego użytku z założenia nie stanowią odpadu. W odniesieniu do opakowań jednorazowego użytku, w projekcie nowelizacji ustawy przychylnie się do zgłaszanych uwag i uwzględniono postulaty zwolnienia z wymogu uzyskania zezwolenia na zbieranie odpadów punktów w zakresie logistyki zwrotnej tj. zbierania odpadów opakowaniach objętych ustawą, odebranych od prowadzących nieprofesjonalną zbiórkę.

9. Czy możliwe jest wprowadzenie regulacji, która zobowiązywałaby do płacenia kaucji, podobnie jak dla butelki zwrotnej, każdemu podmiotowi na każdym etapie procesu jej użytkowania (począwszy od producenta)?

Obecny projekt nowelizacji ustawy zawiera przepisy wprowadzające pobór kaucji w całym łańcuchu dystrybucji.

Z wyrazami szacunku

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

dw. Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM